

การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ เครือข่ายพัฒนา

คุณภาพการศึกษาแมริม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

STRATEGIC MANAGEMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS FOR
PROMOTION TO LEARNER-CENTERED LEARNING MANAGEMENT, OF
SCHOOLS LOCATED IN SPECIAL AREAS WITHIN THE MAE RIM
EDUCATIONAL QUALITY DEVELOPMENT NETWORK 2 UNDER THE
CHIANG MAI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

¹พัชรา นนทะธรรม, ²สิทธิชัย มุลเขียน และ ³ภูวนาท มุลเขียน

¹Patchara Nontatam, ²Sittichai Mulkhien, and ³Phuwanat Munkhian

มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่, ประเทศไทย

North-Chiang Mai University, Thailand

¹miew_patchara@hotmail.com, ²Sitthichai@northcm.ac.th

Received: February 2, 2026; **Revised:** February 25, 2026; **Accepted:** February 27, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและหาแนวทางการ
พัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ ของโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแมริม 2
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอน ปีการศึกษา 2568 จำนวน 106 คน กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ได้แก่
ผู้ทรงคุณวุฒิที่เลือกแบบเจาะจง จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและ

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

²อาจารย์ ดร. คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

³อาจารย์ ดร. คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร และด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ ตามลำดับ แนวทางการพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา การกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม การขับเคลื่อนกลยุทธ์อย่างเป็นรูปธรรมผ่านการพัฒนาครู การใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม และการนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : การบริหารเชิงกลยุทธ์, ผู้บริหารสถานศึกษา, การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, โรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ

Abstract

This mixed-methods research aimed to study and find guidelines for developing strategic management practices of school administrators in promoting student-centered learning in schools located in special areas within the Mae Rim 2 Educational Quality Development Network, under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 2. The population consisted of 106 school administrators and teachers during the 2025 academic year. The qualitative sample consisted of 7 purposively selected experts. The research instruments were questionnaires and interviews. The questionnaires underwent content validity testing and had a reliability coefficient of 0.97. Data analysis employed frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The results showed that the overall strategic management practices of school administrators in promoting student-centered learning were at a high level. When considering each aspect individually, all aspects were found to be at a high level, ranked from highest to lowest mean: strategy implementation, strategy formulation, environmental analysis, organizational direction setting, and strategy control and evaluation, respectively. Guidelines for developing strategic management included: environmental analysis aligned with the school context; setting direction and strategies through stakeholder

participation; concrete strategy implementation through teacher development; and the appropriate use of media, innovation, and technology. And using the evaluation results for continuous improvement and development.

Keywords: strategic administration, school administrators, learner-centered learning management, schools in special areas.

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ เนื่องจากมีบทบาทในการเสริมสร้างความรู้ ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประชากร เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมที่มีความซับซ้อนและเป็นพลวัต ทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และระดับโลก ประเทศต่าง ๆ จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันและความมั่นคงอย่างยั่งยืน สำหรับประเทศไทย การจัดการศึกษาถูกกำหนดให้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดหลักการและแนวทางสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา โดยมุ่งเน้นการปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน รวมถึงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพตามความแตกต่างระหว่างบุคคล และสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ และให้ความสำคัญกับการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การมีส่วนร่วม และการประเมินผลตามสภาพจริง

ภายใต้บริบทของการปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการนำแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก การกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ขององค์กร การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ซึ่งช่วยให้สถานศึกษาสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธนาชัย สุขวณิช, 2557;

พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต, 2561) นอกจากนี้ การบริหารเชิงกลยุทธ์ยังมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยช่วยให้ผู้บริหารสามารถวางแผน ออกแบบ และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การคิดวิเคราะห์ และการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (สุชุม เฉลยทรัพย์, 2560)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 มีภารกิจในการกำกับ ดูแล และสนับสนุนสถานศึกษาในสังกัดให้จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาในพื้นที่ลักษณะพิเศษ โดยเฉพาะโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่มริม 2 ซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร และมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ภาษา และวัฒนธรรม ยังคงประสบปัญหาด้านทรัพยากรบุคคล การบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้ผู้เรียนบางส่วนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567)

จากสภาพปัญหาและบริบทดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานและมีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในพื้นที่ลักษณะพิเศษ ตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการนำ การบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงมีความสนใจ ศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญของโรงเรียนในพื้นที่ลักษณะพิเศษ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่มริม 2 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับ สภาพการดำเนินงานและแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ซึ่งผลการวิจัยจะเป็น ประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน พัฒนา และปรับปรุง การบริหารเชิงกลยุทธ์ อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาแม่มริม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแมริม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแมริม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลักษณะพิเศษ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแมริม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวนทั้งสิ้น 106 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 8 คน และครู จำนวน 98 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลักษณะพิเศษ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแมริม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวนทั้งสิ้น 106 คน โดยผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการคัดเลือกแบบใช้ประชากรทั้งหมด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ประเภท ดังนี้

2.1 แบบสอบถามการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแมริม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 5 ด้านได้แก่ ด้านการวิเคราะห์

สภาพแวดล้อม ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์

2.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกำหนดประเด็นคำถามจากข้อคำถามในแบบสอบถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในแต่ละด้าน ด้านละ 1 ประเด็น รวมจำนวน 5 ประเด็น ใช้เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารสถานศึกษา

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้สถิติและวิธีการวิเคราะห์ที่เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลและวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) จำแนกทั้งภาพรวมและรายด้าน และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามประเด็นหลักที่กำหนดไว้ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่ริม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 สรุปผล ดังนี้

1. การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแมริม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแมริม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อที่	การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล
		μ	σ	
1	ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม	4.36	0.63	มาก
2	ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร	4.31	0.61	มาก
3	ด้านการกำหนดกลยุทธ์	4.42	0.59	มาก
4	ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ	4.48	0.52	มาก
5	ด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์	4.27	0.57	มาก
โดยรวม		4.37	0.58	มาก

จากตาราง 1 พบว่า พบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแมริม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.37$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu = 4.48$) รองลงมาคือ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ($\mu = 4.42$) ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ($\mu = 4.36$) และด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ($\mu = 4.31$) ขณะที่ด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu = 4.27$)

2. ผลการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแมริม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2

การศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแมริม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 รวบรวมข้อมูลโดยเลือกจากผู้ที่มีความรู้ มีความสามารถ มีประสบการณ์ และมีผลงานเป็นที่ยอมรับ

ในด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ และการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษขึ้นไป จำนวน 7 คน ประเด็นการสัมภาษณ์ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละด้านมากำหนดเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์ สามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1 ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก โดยใช้กระบวนการ SWOT Analysis มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาคำนึกถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และข้อจำกัดของพื้นที่พิเศษ เพื่อกำหนดกลยุทธ์ที่มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ควบคู่กับการบูรณาการแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

2.2 ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดทิศทางการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ และบริบทของสถานศึกษา โดยกำหนดวิธีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างเป็นระบบ ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเป็นฐานในการออกแบบตัวชี้วัดและเกณฑ์ประเมินที่สะท้อนผลลัพธ์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พร้อมทั้งจัดให้มีระบบติดตามผลอย่างต่อเนื่อง และนำผลการประเมินไปปรับปรุงทิศทางและกลยุทธ์การดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและบริบทของพื้นที่พิเศษ

2.3 ด้านการกำหนดกลยุทธ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษา มาตรฐานหลักสูตร และการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่พิเศษ ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และความแตกต่างทางวัฒนธรรม ภาษา และการเข้าถึงเทคโนโลยี ทั้งนี้ควรบูรณาการภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ท้องถิ่นควบคู่กับการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 พร้อมเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์

2.4 ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สนับสนุนการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับบริบทพื้นที่พิเศษ ควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพครูผ่านการอบรม การนิเทศภายใน การวิจัยในชั้นเรียน และกระบวนการ PLC เพื่อให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 ด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ คือ บริหารสถานศึกษาควรนำข้อมูลป้อนกลับจากการประเมินผลกลยุทธ์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างต่อเนื่อง โดยใช้กระบวนการ PDCA และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน PLC เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนา ทั้งนี้ควรรายงานผลการประเมินให้ครูผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และภาคีเครือข่ายรับทราบ เพื่อร่วมกันสะท้อนผล ระดมทรัพยากร และยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแมริม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 อภิปรายผลดังนี้

1. การศึกษาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแมริม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 สามารถอภิปรายผลของการวิจัย ดังนี้

1.1 ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการศึกษาบริบทและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยใช้กระบวนการ SWOT Analysis เป็นเครื่องมือสำคัญในการระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการกำหนดทิศทางและแนวทางในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่พิเศษและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสกุณตลา รัตนไพบูลย์วัฒนา (2564 : 32–35) และสุปรียา ชินพะวอ (2562 : 118–170) ที่พบว่าการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเป็นกระบวนการสำคัญในการบริหารเชิงกลยุทธ์และมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

1.2 ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ผลการวิจัยพบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษานำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมมาใช้ในการตัดสินใจ พิจารณา และเป้าประสงค์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการดำเนินงาน โดยมุ่งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้

สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต (2561 : 12–16) และงานวิจัยของนุชจรินทร์ ปิ่นทอง (2560 : 3–7) ที่กล่าวว่าการกำหนดทิศทางองค์กรเป็นขั้นตอนสำคัญของการบริหารเชิงกลยุทธ์

1.3 ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดกลยุทธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบายการศึกษา และบริบทของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่พิเศษ โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อให้กลยุทธ์สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชัตติยา ดั่งสำราญ (2552 : 225) และงานวิจัยของปาริชาติ คำป้อม (2566 : 93–97) ที่พบว่า การกำหนดกลยุทธ์ที่ชัดเจนและเหมาะสมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา

1.4 ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสามารถขับเคลื่อนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ ผ่านการจัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรและความต้องการของผู้เรียน พร้อมทั้งสนับสนุนการใช้สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวชิราพร บุนนที (2565 : 46–48) และเทิดศักดิ์ ทองย้อย (2565 : 111–129) ที่พบว่าการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.5 ด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์อย่างต่อเนื่อง โดยนำข้อมูลป้อนกลับจากการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ PLC อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของดิษฐ์ชัย แก่นท้าว (2556 : 28–29) และงานวิจัยของปิยวัฒน์ ตั้งพรชัย (2567 : 74–77) ที่ชี้ให้เห็นว่าการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ช่วยยกระดับประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนที่ตั้งในพื้นที่ลักษณะพิเศษ เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาแม่ริม 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 สามารถอภิปรายผลตามผลการจากการสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1 ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโดยกระบวนการ SWOT Analysis เป็นฐานในการกำหนด

กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุปรียา ชินพะวอ (2562 : 118–170) ที่พบว่าการนำข้อมูลจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคมาช่วยใช้ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษามีความเหมาะสมกับบริบทจริง อีกทั้งสอดคล้องกับชนิกานต์ ม่วงเสม (2566 : 32–34) และชลธิชา ร่มโพธิ์รี (2561 : 125–126) ที่ระบุว่าการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมอย่างรอบด้านและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ช่วยให้การวางแผนการจัดการเรียนรู้ตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนและบริบทพื้นที่พิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน พร้อมทั้งจัดให้มีระบบกำกับ ติดตาม และประเมินผลที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ลักษณะพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชยาگانต์ เรืองสุวรรณ (2567 : 102–109) ที่พบว่าการกำหนดทิศทางองค์กรที่ชัดเจนและมีการสื่อสารร่วมกันช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับชลธิชา ร่มโพธิ์รี (2561 : 125–126) และนภัสภรณ์ มูลสิน (2561 : 243–254) ที่ระบุว่าการใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเป็นฐานในการกำกับติดตาม ช่วยให้การบริหารและการจัดการเรียนรู้สามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

2.3 ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษา มาตรฐานหลักสูตร และบริบทของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลักษณะพิเศษ โดยคำนึงถึงความเหลื่อมล้ำและข้อจำกัดด้านทรัพยากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุปรียา ชินพะวอ (2562 : 118–170) ที่ระบุว่าการกำหนดกลยุทธ์ต้องอาศัยการวิเคราะห์บริบทและความต้องการของสถานศึกษาเป็นสำคัญ อีกทั้งสอดคล้องกับปิยวัฒน์ ตั้งพรชัย (2567 : 74–77) และปาริชาติ คำป้อม (2566 : 93–97) ที่พบว่าการกลยุทธ์ที่ชัดเจนและเหมาะสมช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้และลดช่องว่างทางการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.4 ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาควรขับเคลื่อนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติผ่านแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พร้อมสนับสนุนสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพิชญา พันธุ์เดช (2563 : 73–78) ที่พบว่าการสนับสนุนสื่อและการพัฒนาครูช่วยเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งสอดคล้องกับเทิดศักดิ์ ทองย้อย (2565 : 111–129) และชยาگانต์ เรืองสุวรรณ (2567 : 102–109) ที่ระบุว่าการจัดทำแผนปฏิบัติการที่ชัดเจนและการมีส่วนร่วมของครูช่วยให้การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

2.5 ด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำข้อมูลจากการประเมินผลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับในการปรับปรุงและ

พัฒนาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุปรียา ชินพะวอ (2562 : 118-170) ที่พบว่า การควบคุมและประเมินผลอย่างเป็นระบบช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารเชิงกลยุทธ์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับปาริชาติ คำป้อม (2566 : 93-97) และเทิดศักดิ์ ทองย้อย (2565 : 111-129) ที่ระบุว่า การใช้ผลการประเมินเพื่อปรับปรุงการสอนและพัฒนาครู ช่วยให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีคุณภาพและยั่งยืน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกมาประกอบกับการ SWOT Analysis มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญร่วมกับครู บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน

ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดวิธีในการกำกับติดตาม และประเมินผลที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ และบริบทของสถานศึกษาให้เป็นไปตามทิศทางที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ

ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดกลยุทธ์ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมีการวิเคราะห์นโยบายการศึกษา มาตรฐานหลักสูตร

ด้านการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการสร้างบรรยากาศที่เอื้อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผ่านการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ความเป็นระเบียบ

ด้านการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำข้อมูลป้อนกลับจากการประเมินผลกลยุทธ์ ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มาวิเคราะห์ร่วมกันกับคณะครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชัตติยา ดั่งสำราญ. (2552). รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. วารสาร ศิลปากร ศึกษาสาส์ตรวิจัย, 1(1), 71-80.

- ชนิกานต์ ม่วงเสม. (2566). การบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนในกลุ่มบูรพาศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชยาภานต์ เรืองสุวรรณ. (2567). แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชลธิชา รมโพธิ์สี. (2561). การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดิษฐ์ชัย แก่นท้าว. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธนาชัย สุขวนิช. (2557). การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- นภัสภรณ์ มูลสิน. (2561). การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการบริหารงานบุคคลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นุชจรินทร์ ปิ่นทอง. (2560). การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา. (หน้า 3-7).
- ปาริชาติ คำป้อม. (2566). การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปิยวัฒน์ ตั้งพรชัย. (2567). การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- พงษ์เสถียร เหลืองอลงกต. (2561). การจัดการเชิงกลยุทธ์สำหรับผู้บริหารการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- วชิราพร บุณนท์. (2565). การพัฒนาตัวบ่งชี้การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- สกุณตลา รัตนไพบูลย์วัฒนา. (2564). การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. สืบค้นเมื่อ 6 กันยายน 2568, จาก <https://www.obec.go.th/learning-guide.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). นโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุขุม เฉลยทรัพย์. (2560). การจัดการเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุปรียา ชินพะวอ. (2562). การพัฒนาแนวทางการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพิชญา พันธเดช. (2563). การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาปีงกาฬ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.